

Regionalni razvoj: bez dobrog naslova ili bez jasne vizije?

Dragiša Mijačić¹

April 2014.

Uvod

Srbija je u nedelju dobila Vladu sa stabilnom većinom. Pre toga Skupština Srbije izglasala je Zakon o ministarstvima koji predviđa 16 ministarstva. Međutim, iako su regionalne razlike u Srbiji najveće u Evropi, po prvi put od 2007. godine Vlada Republike Srbije nema Ministarstvo regionalnog razvoja.²

Činjenica da ne postoji ministarstvo regionalnog razvoja ne iznenađuje jer vladajuća stranka (još uvek) nema jasno definisanu politiku u oblasti regionalnog razvoja.³ Pored toga, iako

je SNS vodila prethodno ministarstvo regionalnog razvoja, opšti je utisak da se nisu najbolje snašli na toj poziciji.⁴

Da regionalni razvoj i smanjenje regionalnih razlika u Srbiji nisu među ključnim prioritetima nove Vlade može se zaključiti i na osnovu ekspozee premijera Vlade Aleksandra Vučića.⁵ U svom izlaganju, premijer je samo u jednoj rečenici pomenuo regionalni razvoj, i to u kontekstu predstojećih pregovora za priključenje EU, stavljajući regionalni razvoj kao jednu od pet ključnih oblasti koje imaju veliki značaj za Srbiju.⁶

Premijer je naglasio neophodnost usvajanja standarda EU u ovim oblastima, vodeći računa da se zaštite interesi industrije. Međutim, nije do kraja jasno šta se konkretno mislilo u ovom slučaju jer EU nema jedinstvenu politiku u oblasti regionalnog razvoja već se svaka zemlja bavi ovim pitanjima u skladu sa svojim potrebama.⁷ Srbija je najcentralizovanija

1 Dragiša Mijačić je direktor Instituta za teritorijalni ekonomski razvoj (InTER). Molimo da komentare šaljete na dmijacic@lokalnirazvoj.org.

2 Ministarstvo (privrede i) regionalnog razvoja je prvi put formirano u okviru druge Vlade Vojislava Koštunice u periodu 2007-2008, i to u vremenu kada u Srbiji nisu postojali regioni (regioni su prvi put uvedeni 2009. godine Zakonom o regionalnom razvoju, a zatim izmenama Zakona u 2010.g.). Ovo ministarstvo takođe je postojalo i u svim kasnijim Vladama: Vlade Mirka Cvetkovića (2008-2012) i Ivice Dačića (2012-2014), preživевši po jednu rekonstrukciju koja se desila u okviru sastava obe Vlade.

3 Iako Statut Srpske napredne stranke naglašava da su ravnomeran regionalni razvoj i decentralizacija uslovi za napredak Srbije, fokus je stavljen "na mere za razvoj sela, sprečavanje depopulacije i migraciju stanovništva iz manjih sredina u Beograd i druge velike gradove" (član 2 stav 8. Statuta). Prema Programu SNS-a "decentralizacija ne znači davanje bilo kakvih teritorijalnih autonomija, već široka prava i ovlašćenja lokalnim samoupravama" (10. tačka Programa). U prvoj tački Programa se navodi da će država Srbija svim političkim i ekonomskim merama sprečavati dalju razgradnju svog pravnog i političkog sistema, naročito na području Autonomne pokrajine Vojvodine, koja je bila, jeste i biće integralni deo Srbije u skladu sa njenim ustavnopravnim poretkom.

1 Dragiša Mijačić je direktor Instituta za teritorijalni ekonomski razvoj (InTER). Molimo da komentare šaljete na dmijacic@lokalnirazvoj.org.

4 Tokom svog mandata ministar Igor Mirović je uglavnom insistirao na donošenju mera za izgradnju poslovne infrastrukture, uglavnom se fokusirajući na industrijske zone u kojima je video mogućnost za podsticaj lokalnom i regionalnom razvoju u Srbiji. Međutim, do kraja njegovog mandata nije donešena ni jedna javna politika koja bi unapredila razvoj industrijskih zona u Srbiji. Iako je razvoj poslovne infrastrukture bio prioritet ovog ministarstva, poslovi u ovoj oblasti nisu se našli među nadležnostima novog ministarstva koje se bavi pitanjima od značaja za regionalni razvoj.

5 Tekst ekspozee može se naći na internet stranici Vlade Republike Srbije: <http://www.srbija.gov.rs/>

6 Ostale oblasti su poljoprivreda, zaštita životne sredine, saobraćaj-infrastruktura i energetika

7 U ekspozeu, premijer Vučić se nije bavio pitanjima teritorijalne (re)organizacije Republike Srbije, pitanjima statusa Autonomne Pokrajine Vo-

država u Evropi koju karakteriše neravnomerna raspodela dobiti koja se uglavnom koncentriše u Beogradu i nekoliko većih gradova (Novi Sad, Niš i donekle Kragujevac). Svi ostali gradovi i opštine, a takođe i regioni, se nalaze u nezavidnom položaju što se najbolje pokazuje kroz negativno demografsko kretanje stanovništva, a takođe i kroz negativne indekse ekonomskih pokazatelja (BDP, izvoz, nezaposlenost, poslovna demografija).

I pored toga, u okviru ekspozee, premijer Vučić je naglasio prioritet nekoliko infrastrukturnih projekata koji se uglavnom tiču grada Beograda, kao što su: most Zemun-Borča, Prokop (železnička stanica u Beogradu) i projekat "Beograd na vodi". Iako ovi projekti predstavljaju kapitalne investicije za Srbiju i Grad Beograd, oni će imati ograničen uticaj na ravnomerni regionalni razvoj.⁸ Pored ovih, u ekspozeu figurira i nekoliko kapitalnih infrastrukturnih projekata koji su započeti u okviru prethodnih Vlada koji mogu predstavljati potreban, ali svakako ne i dovoljan uslov za postizanje ravnomernijeg razvoja u Srbiji.⁹

Nadležnosti i poslovi u oblasti regionalnog razvoja

Na osnovu Zakona o ministarstvima koji je usvojen 26. aprila 2014. godine poslovi u delokrugu regionalnog razvoja biće obavljani u okviru Ministarstva privrede. Ovo ministarstvo će preuzeti od bivšeg Ministarstva regionalnog razvoja i lokalne samouprave zaposlene i postavljena lica, kao i prava, obaveze, predmete, opremu, sredstva za rad i arhivu za vršenje nadležnosti u oblasti regionalnog razvoja.

Uporednim pregledom nadležnosti prethodnog Ministarstva regionalnog razvoja i lokalne samou-

---

vodina ili moguće devolucije na regione centralne Srbije. U ekspozeu takođe nije navedena potreba za usvajanje Nacionalnog plana za regionalni razvoj koji predstavlja ključni dokument regionalne politike u Srbiji.

8 *Pre bi se reklo da će ovi i drugi infrastrukturni projekti u Beogradu (obilaznica oko Beograda, izgradnja intermodalnog železničkog terminala u Batajnici i izgradnja drugog koloseka Beograd - Pančevo), Novom Sadu (izgradnja Žeželjevog mosta) i Nišu (obilaznica oko Niša) imati negativan uticaj na regionalni razvoj jer će proizvesti kretanje dalje radne snage ka ovim urbanim centrima.*

9 *Ovi infrastrukturni projekti su uglavnom vezani za realizaciju postojećeg ruskog i mogućeg kineskog kredita za razvoj železnice (projekti železničke infrastrukture: Novi Sad - Subotica - Mađarska granica; Stara Pazova - Novi Sad i Beograd - Pančevo, Niš - Dimitrovgrad i Beograd - Vrnica), ili za drumske koridore 10 i 11. Od drumskih koridora, najviše uticaja na ravnomerni regionalni razvoj mogu imati koridor 11 prema Crnoj Gori i Moravski koridor od Pojata do Preljina.*

prave i sadašnjeg Ministarstva privrede¹⁰ vidimo da važan deo nadležnosti u oblasti regionalnog razvoja ostaje isti, jedan deo se s pravom prebacuje u nadležnost Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave, jedan deo nadležnosti je preformulisana¹¹, a jedan deo nadležnosti je izbrisan.

Na osnovu novog Zakona o ministarstvima poslove Ministarstva privrede možemo podeliti na tri grupe.

U prvoj grupi nalaze se poslovi koje se isključivo tiču regionalnog razvoja, i koji se odnose na:

- regionalni razvoj;¹²
- analizu raspoloživih resursa i potencijala za regionalni i nacionalni razvoj;
- metodologiju za merenje stepena razvojenosti lokalnih samouprava i regiona;
- usmeravanje aktivnosti koje podstiču regionalni razvoj;
- podsticanje ravnomernijeg regionalnog razvoja i smanjenje regionalnih razlika;
- unapređenje privrednog ambijenta na regionalnom nivou;

Drugu grupu čine poslovi koji se pre svega bave lokalnim ekonomskim razvojem i to su:

- pružanje pomoći jedinicama lokalne samouprave u implementaciji projekata lokalnog ekonomskog razvoja;
- podsticanje saradnje jedinica lokalne samouprave, nevladinog sektora, privrednih subjekata i državnih organa;

Imajući u vidu da su poslovi lokalnog ekonomskog razvoja u nadležnosti lokalnih samouprava (ili bi barem to trebalo tako da bude), postavlja se pitanje svrsishodnosti postojanja ovih nadležnosti na nacionalnom nivou. Takođe nije jasno na koji način će se sprovoditi ovi poslovi, koji mehanizmi podrške će biti izgrađeni i na koji način će se odabrati jedinice lokalne samouprave koje će dobiti pomoć (podršku) Ministarstva.

U treću grupu možemo svrstati poslove koji se tiču upravljanja projektnim ciklusom, od programiranja, preko realizacije do evaluacije. Naime, u ovoj grupi se nalaze sledeći poslovi:

---

10 *Tabelu sa uporednim pregledom nadležnosti možete naći u Prilogu 1.*

11 *Što je ispravno učinjeno jer definicija ovih nadležnosti nije dobro urađena u okviru prethodnog zakonskog rešenja*

12 *U zakonu nije precizno određeno koji poslovi su obuhvaćeni pod ovim terminom.*

- planiranje, programiranje i predlaganje razvojnih projekata iz oblasti regionalnog razvoja i projekata od interesa za Republiku Srbiju;¹³
- međuprojektna koordinacija;
- merenje efekata i ocena uspešnosti projekata;
- uspostavljanje baze podataka neophodne za praćenje projekata, kao i druge poslove određene zakonom.

Ova grupa poslova ne pravi razliku između infrastrukturnih i ostalih projekata, što nije bio slučaj sa prethodnim ministarstvom koje je posvećivalo značajnu pažnju realizaciji infrastrukturnih projekata od regionalnog i lokalnog značaja, kao i saradnji i koordinaciji sa organima autonomnih pokrajina i organima opština, gradova i gradskih opština u realizaciji infrastrukturnih projekata.

Po novom Zakonu o ministarstvima jedan deo poslova prethodnog ministarstva se ukida bez adekvatne zamene.¹⁴ U pitanju su sledeći poslovi:

- podsticanje međuopštinske, međuregionalne, prekogranične i međunarodne saradnje;
- obezbeđivanje materijalnih i drugih uslova za razvoj i promociju lokalnih samouprava i regiona;
- izgradnja poslovne i komunalne infrastrukture;

Sva tri ova posla su izuzetno bitna i nije jasno zašto je Vlada odustala od njih. Naročito je čudno da se odustalo od poslova izgradnje poslovne infrastrukture što je bio jedan od prioriteta Ministarstva regionalnog razvoja u prethodne dve godine.

Regionalizacija i regionalni razvoj u Srbiji

Politička, administrativna i fiskalna arhitektura vlasti u Srbiji godinama predstavlja jednu od najkontroverznijih tema jer ne postoji društveni konsenzus kako treba organizovati politički sistem, naročito ne na srednjem nivou vlasti. Otuda Srbiju karakteriše hibridni teritorijalno-institucionalni sistem koji je nastao kao kombinacija istorijskog nasleđa i delovanja različitih političkih partija, međunarodnih aktera i interesnih grupacija.

Kao rezultat kompromisa, 2010. godine je izglasan Zakon o regionalnom razvoju koji predviđa podelu

¹³ Ovo predstavlja sintezu nekoliko poslova koji su bili deo prethodnog ministarstva regionalnog razvoja i lokalne samouprave.

¹⁴ Činjenica da ovi poslovi nisu navedeni u zakonu ne znači da se ministarstvo neće baviti ovim pitanjima, ali svakako se može tumačiti da oni ne predstavljaju prioritet u narednom periodu.

zemlje na pet regiona na NUTS 2 nivou.¹⁵ Ova podela donekle korespondira sa teritorijalnom organizacijom Srbije jer obe autonomne pokrajine i grad Beograd predstavljaju zasebne statističke regione, dok je ostatak centralne Srbije podeljen na dva regiona i to na: Region Šumadije i Zapadne Srbije i Region Južne i Istočne Srbije. Međutim, podela na statističke regione nije usvojena od strane Eurostat-a i Evropske komisije usled činjenice da EU posmatra Kosovo i Metohiju kao teritorijalnu jedinicu van ustavno-pravnog sistema Srbije.

Zakon o regionalnom razvoju takođe predviđa izradu razvojnih dokumenata od značaja za regionalni razvoj, i to pre svega Nacionalni plan regionalnog razvoja; regionalne razvojne strategije; programe finansiranja razvoja regiona; i ostala razvojna dokumenta iz oblasti regionalnog razvoja.¹⁶ Prethodno Ministarstvo regionalnog razvoja i lokalne samouprave je uz pomoć tehničke pomoći pružene od strane EU IPA programa kroz REGPOL projekat izradilo Nacionalni plan za regionalni razvoj, ali taj dokument do sada nije predat Skupštini Srbije na usvajanje.¹⁷ Od regionalnih strategija izrađena i usvojena je jedino Strategija regionalnog razvoja Vojvodine 2014-2020.¹⁸

Kao deo institucionalnog okvira za regionalni razvoj zakon predviđa da Vlada osnuje Nacionalni savet za regionalni razvoj i regionalne razvojne savete za svaki od pet regiona, što je i učinjeno u prethodnom periodu. Međutim, usled mnogobrojnih razloga, rad ovih saveta se pokazao nefunkcionalnim, i to u svim regionima osim Vojvodine.¹⁹

Radi obavljanja razvojnih, stručnih i regulatornih poslova regionalnog razvoja, Vlada je osnovala Nacionalnu agenciju za regionalni razvoj na osnovu

¹⁵ NUTS 2 predstavlja osnovni teritorijalni nivo na kojem se donose regionalne razvojne strategije i programi.

¹⁶ Član 14. Zakona o regionalnom razvoju ("Sl. glasnik RS", br. 51/2009 i 30/2010).

¹⁷ Član 15. Zakona o regionalnom razvoju predviđa da Nacionalni plan za regionalni razvoj usvaja Skupština Srbije na predlog Vlade.

¹⁸ Grad Beograd ima strategiju razvoja i u prethodnom periodu nije iskazao interesovanje za unapređenje tog dokumenta ili izradu nove strategije regionalnog razvoja. U okviru projekta EU projekata RSEDP 2 i REGPOL pružena je tehnička pomoć za izradu strategije Regiona Šumadije i Zapadne Srbije i Regiona Istočne i Južne Srbije, ali taj proces nije još uvek završen. Vlada Republike Srbije nije pristupila izradi regionalne strategije Kosova i Metohije.

¹⁹ Jedan od problema u radu saveta je tumačenje Agencije za borbu protiv korupcije da rad u savetu predstavlja obavljanje javne funkcije pa je time onemogućeno učešće ključnih ljudi u regionima (predsednika gradova i opština) zbog zakonske zabrane umnožavanja javnih funkcija.

zakona o javnim agencijama. Vlada je takođe propisala uslove za akreditaciju regionalnih razvojnih agencija koje učestvuju u pripremi i sprovođenju razvojnih dokumenata, programa, mera i projekata od značaja za region, oblast ili jedinice lokalne samouprave na svojoj teritoriji. Do sada je akreditovano 14 regionalnih razvojnih agencija i to četiri iz Vojvodine, jedna iz Beograda, šest iz Regiona Šumadije i Zapadne Srbije i tri iz Regiona Istočne i Južne Srbije. Na teritoriji Kosova i Metohije nije akreditovana nijedna regionalna razvojna agencija.

Regionalne razvoje agencije su osnovane kao društva sa ograničenom odgovornošću od strane jedinica lokalnih samouprava i različitih aktera privatnog sektora, uključujući i organizacije civilnog društva, a u kojem gradovi i opštine imaju većinsko vlasništvo.²⁰

Šta je potrebno učiniti u domenu regionalnog razvoja Srbije?

Vlada Republike Srbije mora da posveti značajniju pažnju rešavanju pitanja ravnomernog regionalnog razvoja i time pokaže da podjednako brine o svim svojim građanima bez obzira u kojem delu Srbije oni žive.

Kao prvu meru potrebno je **promeniti Zakon o ministarstvima na način da se Ministarstvo privrede promeni u Ministarstvo privrede i regionalnog razvoja**. Na ovaj način Vlada bi poslala jasnu poruku da želi da zadrži kontinuitet u razvoju regionalnih politika u Srbiji. U opisu nadležnosti ovog ministarstva potrebno je **vratiti poslove podsticanja međuopštinske, međuregionalne, prekogranične i međunarodne saradnje, promociju regiona i izgradnje poslovne infrastrukture**.

Zatim je potrebno **unaprediti nacrt Nacionalnog**

²⁰ Na osnovu *Pravilnika o načinu utvrđivanja i evidentiranja korisnika javnih sredstava i o uslovima i načinu za otvaranje i ukidanje podračuna kod uprave za trezor, koje je donelo Ministarstvo finansija i privrede ("Sl. glasnik RS" br. 113/2013) regionalne razvojne agencije su uvrštene u korisnike javnih sredstava i od tada za njih važe pravila poslovanja javnog sektora. Ovo je izazvalo pažnju InTER-a koji je pokrenuo istraživanje na temu poslovanja regionalnih razvojnih agencija u novonastaloj situaciji. Preliminarni rezultati pokazuju da uvrštavanje regionalnih razvojnih agencija u korisnike javnih sredstava, a samim tim i u javni sektor značajno otežava rad regionalnih razvojnih agencija u Srbiji.*

plana za regionalni razvoj i staviti ga na javnu raspravu, a relativno u kratkom roku predati ga Skupštini Srbije na usvajanje (najkasnije do septembra 2014.). Paralelno sa ovim procesom potrebno je **kompletirati izradu regionalnih strategija dva regiona centralne Srbije**. Takođe je potrebno **pristupiti izradi Strategije razvoja Grada Beograda u skladu sa novim prioritetima razvoja i vodeći računa o strateškom okviru datom u okviru Nacionalnog plana regionalnog razvoja**.

Nakon usvajanja Nacionalnog plana za regionalni razvoj potrebno je **doneti novi Zakon o regionalnom razvoju**, koji bi prepoznao specifičnosti Vojvodine, Beograda i Kosova i Metohije, kao i dva regiona centralne Srbije.

- Novi zakon bi trebalo da **prepozna izvršnu nadležnost Vlade Vojvodine i Grada Beograda da samostalno sprovode razvojne politike na svojoj teritoriji**, imajući u vidu strateški okvir zadat Nacionalnim planom za regionalni razvoj. U skladu sa zakonskim okvirom i svojim statutima Vojvodina i Grad Beograd se staraju o politikama razvoja na svojoj teritoriji pa otuda nema potrebe da Zakon o regionalnom razvoju narušava integritet ovih zakonskih rešenja.

- Novi zakon ne bi trebalo da se odnosi na **Region Kosova i Metohije** jer na toj teritoriji je nemoguće sprovesti razvojne politike definisane u okviru ovog zakona.²¹ Ovim bi se stvorili uslovi za prepoznavanje NUTS klasifikacije Srbije od strane Evropske komisije i Eurostat-a.

- Novi zakon o regionalnom razvoju bi takođe trebalo da predvidi **osnivanje regionalnih razvojnih agencija na NUTS 2 nivou**, koje bi bile deo javnog sektora. Vojvodina i Beograd bi bili samostalni u definisanju poslova i institucionalnog okvira ovih agencija, dok bi regionalne razvojne agencije u preostala dva regiona formirala Vlada Republike Srbije u saradnji sa Regionalnim razvojnim savetima i Nacionalnom agencijom za regionalni razvoj. Ove agencije bi imale koordinacionu ulogu u sprovođenju strategije regionalnog razvoja i drugih programa na svojim teritorijama, a takođe bi obavljale i ulogu sekretarijata Region-

²¹ *Status Kosova i Metohije treba regulisati Ustavnim zakonom koji je u skladu sa Briselskim sporazumom i koji naglašava specifičnost ove teritorije u odnosu na ustavno-pravni poredak Republike Srbije.*

alnog razvojnog saveta. Kao alternativa ovom rešenju, mogu se napraviti dva isturena odeljenja Nacionalne agencije za regionalni razvoj, po jedna u svakom od dva pomenuta regiona, koje bi obavljale funkcije koje su navedene u prethodnom predlogu.

- **Potrebno je unaprediti rad regionalnih razvojnih saveta, naročito u regionu Šumadije i Zapadne Srbije i u Regionu Istočne i Južne Srbije.** S tim u vezi potrebno je prekinuti dosadašnje tumačenje da učešće u radu Saveta predstavlja obavljanje javne funkcije jer na taj način se isključuje učešće najznačajnijih aktera regionalnog razvoja.

- **Postojeće regionalne razvojne agencije preimenovati u regionalne razvojne asocijacije²² i zadržati njihovu ulogu u sprovođenju politika i programa regionalnog razvoja na NUTS3 nivou.** Akreditaciju i koordinaciju rada regionalnih razvojnih asocijacija na nivou Vojvodine bi trebalo prepustiti Vladi Vojvodine. Sa druge strane, Grad Beograd bi samostalno odlučio da li ima potrebe osnivati regionalne razvojne asocijacije (jednu ili više) na svojoj teritoriji, ili bi te poslove mogla da obavlja regionalna razvojna agencija. Akreditaciju i koordinaciju rada asocijacija u dva centralna regiona vršile bi novoosnovane regionalne razvojne agencije (na NUTS2 nivou), u saradnji sa Nacionalnom agencijom za regionalni razvoj, i uz saglasnost regionalnih razvojnih saveta. U ovom slučaju regionalne razvojne asocijacije ne bi bile deo javnog sektora, i pored obavljanja delatnosti od interesa za regionalni razvoj mogle bi da pružaju spektar drugih specijalizovanih usluga na tržišnom nivou.

- **Vlada Republike Srbije treba da osnuje Fond za ravnomerni regionalni razvoj koji bi finansirao programe i projekte isključivo iz dva centralna regiona.** Ovaj Fond bi trebalo da pomogne realizaciji strateških ciljeva i prioriteta definisanih u okviru regionalnih strategija. U okviru ovog Fonda mogla bi biti obezbeđena sredstva za prefinansiranje i kofinansiranje projekata od značaja za ravnomerni regionalni razvoj, a koji su finansirani od strane EU IPA programa ili programa drugih međunarodnih i bilateralnih agencija. Ovaj program bi takođe obuhvatio sredstva u okviru postojećih mera za regionalni razvoj i konkurent-

22 Kao što je to bio slučaj u Zakonu o regionalnom razvoju iz 2009. godine.

nost.²³ Vlada bi takođe trebalo da **ohrabri Vladu Vojvodine i izvršne vlasti Grada Beograda da osnuju slične fondove na svojoj teritoriji u okviru svojih budžetskih sredstava.**²⁴

Ministarstvo privrede bi trebalo da **izradi akcioni plan za realizaciju svih aktivnosti vezanih za izradu politika regionalnog razvoja u Srbiji u naredne četiri godine.** Ovaj akcioni plan bi trebalo da se usvoji od strane Vlade Republike Srbije i objavi na internet stranici Ministarstva kako bi bio dostupan svim akterima u oblasti regionalnog razvoja. **Ministarstvo privrede takođe treba da izađe sa jasnim planom i institucionalnim okvirom kako će sprovoditi poverene poslove iz nadležnosti regionalnog razvoja.**

Preporuke:

Vladi Republike Srbije:

- Promeniti Zakon o ministarstvima na način da se Ministarstvo privrede promeni u Ministarstvo privrede i regionalnog razvoja;
- U opisu nadležnosti Ministarstva privrede potrebno je vratiti poslove podsticanja međuopštinske, međuregionalne, prekogranične i međunarodne saradnje, promociju regiona i izgradnje poslovne infrastrukture;
- Predložiti novi Zakon o regionalnom razvoju koji bi imao sledeće karakteristike:
  - novi zakon bi prepoznao izvršnu nadležnost Vlade Vojvodine i Grada Beograda da samostalno sprovode razvojne politike na svojoj teritoriji;
  - novi zakon ne bi trebalo da se odnosi na Region Kosova i Metohije;
  - novi zakon bi takođe trebalo da predvidi osnivanje regionalnih razvojnih agencija na NUTS 2 nivou;
  - novi zakon bi trebalo da preimenuje postojeće regionalne razvojne agencije u regionalne razvo-

23 Program podrške realizaciji mera od regionalnog i lokalnog značaja, program podrške razvoju klastera i poslovnih inkubatora, i sl.

24 Vojvodina već ima osnovan fond za prefinansiranje i kofinansiranje projekata dobijenih od strane EU IPA programa.

jne asocijacije i zadrži njihovu ulogu u sprovođenju politika i programa regionalnog razvoja na NUTS3 nivou.

- Vlada Republike Srbije treba da osnuje Fond za ravnomerni regionalni razvoj koji bi finansirao programe i projekte isključivo iz dva centralna regiona.

Ministarstvu Privrede:

- Unaprediti nacrt Nacionalnog plana za regionalni razvoj i staviti ga na javnu raspravu, a relativno u kratkom roku predati ga Vladi i Skupštini Srbije na usvajanje (najkasnije do septembra 2014);
- Kompletirati izradu regionalnih strategija dva regiona centralne Srbije;
- Potrebno je unaprediti rad regionalnih razvojnih saveta, naročito u regionu Šumadije i Zapadne Srbije i u Regionu Istočne i Južne Srbije;
- Izraditi akcioni plan za realizaciju svih aktivnosti vezanih za izradu politika regionalnog razvoja u Srbiji;
- Izraditi plan i institucionalni okvir za

sprovođenje poverenih poslova iz nadležnosti regionalnog razvoja.

Autonomnoj pokrajini Vojvodina:

- Kreirati institucionalne i finansijske mehanizme za samostalno kreiranje i sprovođenje politika ravnomernog regionalnog razvoja na teritoriji Vojvodine;
- Osnivanje Fonda za ravnomerni regionalni razvoj Vojvodine;

Gradu Beogradu:

- Pristupiti izradi Strategije razvoja Grada Beograda u skladu sa novim prioritetima razvoja, vodeći računa o strateškom okviru datom u okviru Nacionalnog plana regionalnog razvoja;
- Kreirati institucionalne i finansijske mehanizme za samostalno kreiranje i sprovođenje politika ravnomernog regionalnog razvoja na teritoriji Grada Beograda;
- Osnivanje Fonda za ravnomerni razvoj Grada Beograda;

Prilog 1: Uпорedni pregled nadležnosti Ministarstva regionalnog razvoja i lokalne samouprave u Vladi Ivica Dačića (2012-2014) i Ministarstva privrede u Vladi Aleksandra Vučića (2014-)

Nadležnosti Ministarstva regionalnog razvoja i lokalne samouprave, na osnovu Zakona o ministarstvima ("Sl. glasnik RS", br. 72/2012, 76/2013 i 34/2014 - odluka US)	Nadležnosti Ministarstva privrede na osnovu Zakona o ministarstvima (izglasano 26. aprila 2014)	Komentar
regionalni razvoj;	regionalni razvoj;	Zakon ne precizira šta se podrazumeva pod regionalnim razvojem.
analizu raspoloživih resursa i potencijala za lokalni, regionalni i nacionalni razvoj;	analizu raspoloživih resursa i potencijala za regionalni i nacionalni razvoj;	Novi zakon ne predviđa analizu resursa i potencijala koji se odnose na lokalni razvoj, što je ispravna odluka jer su jedinice lokalnih samouprava nadležne u ovoj oblasti.
metodologiju za merenje stepena razvijenosti lokalnih samouprava i regiona;	metodologiju za merenje stepena razvijenosti lokalnih samouprava i regiona;	
koordiniranje i usmeravanje aktivnosti koje podstiču regionalni razvoj;	usmeravanje aktivnosti koje podstiču regionalni razvoj;	Novi zakon ne podrazumeva poslove koordinacije aktivnosti koje podstiču regionalni razvoj, što može izazvati problem jer nije jasno ko će nadalje obavljati ovu funkciju.
podsticanje ravnomernijeg regionalnog razvoja i smanjenje regionalnih razlika;	podsticanje ravnomernijeg regionalnog razvoja i smanjenje regionalnih razlika;	
unapređenje privrednog ambijenta na lokalnom i regionalnom nivou;	unapređenje privrednog ambijenta na regionalnom nivou	Novi zakon ne predviđa unapređenje privrednog ambijenta na lokalnom nivou, što je ispravna odluka jer su jedinice lokalnih samouprava nadležne u ovoj oblasti.
podsticanje međuopštinske, međuregionalne, prekogranične i međunarodne saradnje;		Ovi poslovi nisu predviđeni u okviru nadležnosti Ministarstva privrede definisanih novim Zakonom o ministarstvima, pa se postavlja pitanje ko će obavljati ove poslove u narednom periodu.
sistem lokalne samouprave i teritorijalne autonomije;		U okviru novog Zakona o ministarstvima ove poslove će obavljati Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave.
pružanje pomoći jedinicama lokalne samouprave u implementaciji projekata lokalnog ekonomskog razvoja;	pružanje pomoći jedinicama lokalne samouprave u implementaciji projekata lokalnog ekonomskog razvoja;	
podsticanje i koordinaciju saradnje jedinica lokalne samouprave, nevladinog sektora, privrednih subjekata i državnih organa od interesa za razvoj lokalne samouprave;	podsticanje saradnje jedinica lokalne samouprave, nevladinog sektora, privrednih subjekata i državnih organa	Dok prethodni Zakon definiše ove poslove kao poslove od interesa za razvoj lokalne samouprave, ta odrednica nije navedena u novom zakonu pa se postavlja pitanje
usmeravanje i podršku jedinicama lokalne samouprave u obezbeđivanju zakonitosti rada;		U okviru novog Zakona o ministarstvima ove poslove će obavljati Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave.
stručno usavršavanje zaposlenih u organima jedinica lokalne samouprave; radne odnose u jedinicama lokalne samouprave i autonomnim pokrajinama; teritorijalnu organizaciju Republike Srbije;		U okviru novog Zakona o ministarstvima ove poslove će obavljati Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave.

obezbeđivanje materijalnih i drugih uslova za razvoj i promociju lokalnih samouprava i regiona, kao i druge poslove određene zakonom.		Promocija regiona i politika regionalnog razvoja je jako bitna komponenta pa nije jasno zašto su ovi poslovi izbačeni iz novog Zakona o ministarstvima.
	Planiranje, programiranje i predlaganje razvojnih projekata iz oblasti regionalnog razvoja i projekata od interesa za Republiku Srbiju;	Ovi poslovi su sinteza nekoliko poslova iz prethodnog Zakona o ministarstvima
realizaciju infrastrukturnih projekata od regionalnog i lokalnog značaja koji se finansiraju ili kofinansiraju sredstvima Republike Srbije, donacijama, iz sredstava pretpripravnih fondova Evropske unije i međunarodnih zajmova;		U novom Zakonu nadležnosti u oblasti realizacije infrastrukturnih projekata nisu deo poslova Ministarstva privrede
izgradnju poslovne i komunalne infrastrukture;		Iako poslovi na izgradnji komunalne infrastrukture s pravom nisu ušli u nadležnost Ministarstva privrede, nije jasno zašto su izbačeni poslovi na izgradnji poslovne infrastrukture koja predstavlja prioritet u domenu regionalnog razvoja.
sistem, razvoj i unapređenje projekata;		Ovi poslovi su objedinjeni u okviru posla "Planiranje, programiranje i predlaganje razvojnih projekata iz oblasti regionalnog razvoja i projekata od interesa za Republiku Srbiju". Međutim, potrebno je naglasiti da poslovi u okviru prethodnog zakona nisu dobro definisani jer se neki od njih ponavljaju po dva puta korišćenjem sinonima (sprovođenje i implementacija; nadzor i fazno praćenje realizacije)
strateško planiranje, iniciranje i sprovođenje projekata;		
nadzor i vrednovanje razvojnih projekata;		
implementaciju i fazno praćenje realizacije projekata;		
saradnju i koordinaciju sa organima autonomnih pokrajina i organima opština, gradova i gradskih opština u realizaciji infrastrukturnih projekata;		Kao što je navedeno ranije, nadležnosti Ministarstva privrede ne podrazumeva realizaciju infrastrukturnih projekata pa time nema više potrebe za ovom vrstom posla.
međuprojektну koordinaciju;	međuprojektну koordinaciju;	
merenje efekata i ocenu uspešnosti projekata;	Merenje efekata i ocenu uspešnosti projekata;	
uspostavljanje baze podataka neophodne za praćenje projekata, kao i druge poslove određene zakonom.	Uspostavljanje baze podataka neophodne za praćenje projekata, kao i druge poslove određene zakonom.	